Godina II. — Broj 347.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Nedjelja, 25. lipnja 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sišanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažaju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju

Mirovne demonstracije u Parizu.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 24. lipnja (D. u.) Službeno se javlja:

Ruško bojište.

Kod Kimpolunga u Bukovini bila je jučer žestoka borba. U dolini je Čeremos bacilo zamašno napredovanje austro-ugarskih četa neprijatelja iz grada Kuti. Na sjeverozapadu od Tarnopola skršio se je o našoj topničkoj vatri noćni ruski napadaj. Kod Radzivilova smo suzbili jučer prije podne ponovne ruske juriše. U prekjučerašnjim je bojevima brigada narodnog ustanka, popunjena iz Doljnje i Gornje Austrije i iz Solnogradske, pokazala ponovno svoju valjanost. Njemačke i austro-ugarske bojne sile, koje su bile u Voliniji, oduzimlju neprijatelju korak po korak zemljišta na sjeveru od Lipe, na sjeveroistoku od Gorohova te na zapadu i na sjeverozapadu od Toročina. Svi su protunapadaji, poduzeti djelomice svježim ruskim silama, ostali bezuspješni.

Talijansko bojište.

U srezu je Plöckena poduzeo neprijatelj po velikom porastu njegove topovske vatre svoje pješadijske napadaje protiv naših položaja na prevlaki Lahn i na Malenom Palu. Jedna je i druga navala bila suzbijena. Inače je položaj nepromijenjen. Željeznička je stanica u Ali bila izložena vatri naših teških topova.

Jugoistočno bojište.

Položaj je nepromijenjen.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Dogodjaji na moru.

Beč, 24. (D. u.). Nekoliko je naših torpednjača opstreljavalo dne 23. o. mj. na istočnoj talijanskoj obali kod Giulie nove tvorničke zgrade i teretni vlak. Uslijed opstreljavanja eksplodirala je lokomotiva. Požar je zahvatio četiri željeznička voza, a bilo ih je mnogo još oštećeno. Torpednjače su se vratile, a da ih nije neprijatelj smetao.

U veče je 23. oborio linijski poručnik Beaufield, osam časova nakon što se je podigao da napadne neprijateljsko ljetalo, koje je letjelo prama Trstu, to isto ljetalo u zračnoj borbi nad morem. Motrilac Talijan je mrtav; upravljač Francuz je zarobljen. Ljetalo je „Ba 12“ bilo otpremljeno u Trst. 24. je lipnja bombardovala naša skupina ljetala željeznički most i postaju u Ponte di Pieve, kao što i luku u Grodežu, s vrlo dobrim uspjehom, te je pogodila četiri puta ravno u nišan. Sva su se ljetala vratila neoštećena pored sveg žestokog opstreljavanja.

Sat je kasnije isti linijski poručnik Beaufield oborio po zračnoj borbi u tršćanskom zalivu francusko pomorsko ljetalo tipa Fea, koje je palo u more 4 km pred Gradežom. Pod zaštitom je neprijateljskih baterija uspjelo oboružanom oklopljenom motornom neprijateljskom čamcu, da spasi ljetalo, čija su oba vozioca morala da budu teško anjena.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 24. lipnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na desno od Moze jurišale su naše čete na oklopljenu tvrdju Thiaumont, koja je bila osvojena, a vrhu toga su osvojile najveći dio sela Fleury, te su dobile prostora takodjer na jugu od tvrdje Vaux. Dosada smo učinili 2673 zarobljenika sa 60 časnika.

Istočno bojište.

Kod Linsingenove su skupine preneseni naši napadaji sve do linije Zubilno-Vatin-Svinjače i preko nje. Žestoke su se neprijateljske protunavale izjalovile. Broj ruskih zarobljenika raste neprestano.

Vrhovno vojno vodstvo.

BRZOJAVI.

Rat.

Pretpovjest ruske ofenzive.

Bukarešt, 23. Visoki rumunjski časnik generalnog štopa imao je razgovor sa jednim suradnikom „Dreptatea“, za kojega se je slijedeće izjavio o ruskoj ofenzivi: Koliko je poznato rumunjskom štopu imala je ruska ofenziva da svom jakošću započne tek u rujnu. Rusi su ali morali da na pritisak francuske i talijanske vlade sada predju u ofenzivu. Reorganizacija ruske vojske još nije dovršena. Osobito velikih briga prouzročuje ruskom štopu veliko pomanjkanje na časnicima. Da zadovolji engleskoj i francuskoj želji zahtijevala je Rusija časnike od Engleske, Francuske i Japana; ti su došli već u svibnju te sudjeluju kod ofenzive. O uspjehu ofenzive izjavio se je štopni časnik skeptično. Po njegovom mnijenju svršit će ofenziva najkasnije koncem lipnja, te će opeta biti nastavljena početkom rujna, čim četvorni savez započne sa svojom velikom skupnom ofenzivom.

Utvrda Dragotin osvojena.

Sofija, 23. „Mir“ javlja iz glavnog stana: Bugarske i njemačke čete, koje su zaposjele utvrdu Rupel, nastavile su svoje bojne operacije te zaposjele utvrdu Dragotin. Zaposjednuće bijaše izvršeno bez ikakvog osobitog dogodjaja.

Novi vrhovni zapovijednik srpske vojske.

Genf, 23. Lyonskom „Republicainu“ javljaju iz Soluna, da je general Bojević bio imenovan vrhovnim zapovijednikom srpske vojske.

Rusi u Sučavi.

Bukarešt, 23. O zaposjednuću Sučave sa strane Rusa se javlja: 21. lipnja, oko podne, proletio je ruski ljetalac nad gradom, a malo zatim začula se je iz smjeri Kapna jaka topovska vatra. U 1 sat poslije podne unišla je u Sučavu ophodnja sastojeća od 50 momaka i 2 časnika. Bili su primljeni od gradskog zastupstva pod vodstvom rutenskog svećenika, koji im je predao grad. Sve su trgovine bile zatvorene, jer je večina trgovaca pobjegla. Oko 5 sati poslije podne ostavio je dio Rusa grad.

Austro-Ugarska.

Bjegunci iz Bukovine.

Budimpešta, 23. „Az Estu“ javljaju iz Klausenburga dne 22. tek.: Jučer na veče došli su ovamo iz Bukovine sa posebnim vlakovima željeznički činovnici. Od nekog odbora bili su snabdijeveni najpotrebitijim stvarima, a onda su otputovali dalje. Oni putuju neprestano od ponedjeljka dalje. Od Sekany do Palanke putovali su preko Rumunjske. Na prvom rumunjskom kolodvoru dočekala ih je velika množina, koja ih je obdarila hranom, vinom i t. d. Osim toga je svaki dobio bocu mljeka. Isto se je opetovalo i na ostalim kolodvorima.

Isti list prima iz Bukarešta slijedeću vijest: Bjegunci iz Bukovine dolaze na rumunjsko područje. Oni pripovijedaju, da se je izvršilo ispraznjenje Černovica i dolnje Bukovine u najljepšem redu. Pučanstvo je imalo i prilike i vremena da sobom odnese najdragocijenije stvari. Bjegunci su se djelom sakupili u Sučaiv. Odanle su otišli u rumunjski Burdujeni.

Rumunjska je vlada prama njima pokazala najveću dobrohotnost te je naložila oblastima, neka im i riječu i činom pomognu. Večina bjegunaca putuje preko Rumunjske do pogranične ugarske stacije Gimes. Rumunjska je vlada odlučila, da im metne na raspolaganje posebne vlakove. U tu je svrhu do sada pripravljeno 313 osobnih vozova. Da olakote položaj bukovinskih bjegunaca ustanovljeni bijahu u Rumunjskoj pomoćni odbori.

Balkan.

Grčka pod pritiskom antante.

Bern, 23. Prama vijestima iz Atena nije htio ministarski predsjednik Skuludis, da uopće primi notu Saveznih država. Kada su se ali skoro istodobno prikazale pred Faleronom antantine bojne ladje, predao je Skuludis kralju molbu za odstup. Zaimis, kojega je kralj pozvao, prihvatio je pod pritiskom odnošaja ultimatum antante te obećao ispunjenje. Od prilike tekom dvaju mjeseci vršit će se novi izbori, o kojih se izlasku ne može upravo ništa stalna tvrditi. Može se pretpostavljati, da će pomoću engleskih bajuneta pripasti macedonski mandati i oni sa strane antante zapovjednutih otoka Venizelosovoj stranci, moguće ne svi, ali veliki dio. Može se dakle računati i sa mogućnosti, da će Venizelos imati u komori većinu i ako ne veliku, te da će pod pritiskom odnošaja moguće i kralj biti prisiljen, da opeta naloži Venizelosu neka on sastavi kabinet Pođuđeni političari misle, da će kriza doći do vrhunca tekar onda, kada bude Venizelos imajući formalno u rukama vlast, pokušao, da okupi vojsku za četvorni savez. Tada će kralj kao vrhovni zapovijednik moći tako nastupiti, kako po njegovom mnijenju zahtijevaju grčki interesi. Ima jasnih znakova, da kralj promatra sadašnji položaj sa najvećim mirom i hladnokrvnosti.

Lugano, 23. Milanski listovi javljaju, da je grčkoj vladi bio dan rok od samo dva dana, u kojemu se imala odlučiti o prihvatu antantinog ultimatuma. U grčkim je vodama sakupljeno 28 antantinih ratnih ladja.

Antanta.

Irsko pitanje.

Belfast, 24. (D. u.). Reuter priopćuje: Konferencija je ulsterskih nacijonalista zaključila sa 475 glasova proti 265, da se prihvate predlozi lord Georgesa.

Mirovne demonstracije u Parizu.

Bern, 23. Posljednjih je dana u Parizu došlo do poučičnih demonstracija, koje su zahtijevale brzo sklopljenje mira. Sudjelovali su i vojnici iza fronte, koji su se osobno obratili na predsjednika Poincarèa. Francuski listovi uopće ne spominju toga dogodjaja. Te su demonstracije valjda u savezu sa množećim se požarima u Marseillskoj luci kaošto i sa ustrijeljenjem francuskog štopskog liječnika na otvorenoj ulici sa strane nekog tobože pijanog vojnika.

Neutralne države.

U Švicarskoj internirano talijansko ljetalo.

Bern, 24. (D. u.). U jedanaest se je sati i 50 časova spustilo talijansko ljetalo kod Sils Marie (Gornja Engadina). Upravljač, topnik, motrilac i stotnik bili su internirani. Stroj je bio spremljen na pohranu. Ljetalo je došlo iz Brescie, preletjelo je Stilferjoch, te se je dospjevši u vijavicu snijega izgubilo.

Japan u Kitaju.

Haag, 23. „Novoje Vremja“ javlja iz Tokia: Kolovodje su triju najjačih stranaka u Japanu imali viječe, gdje su zajednički ustanovili, kakovu će politiku u glavnom voditi Japan prama Kitaju. Odredili su, da se ima Japan približiti Kitaju, širiti tamo japanske interese, te da ima pojačati vojsku i mornaricu. Stranke su se združile u jedinstveni blok. da mogu tim lakše svoj program izvesti.

Dogodjaji na moru.

Rim, 24. (D. u.). Stefani javlja iz Madrida, da je neprijateljska podmornica torpedovala blizu otoka Minorke talijansku jedrenjaču „Mario“. Posada se je spasila.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Francuska.

Paris, 22. Službeni izvještaj od 21. lipnja u 3 sata popodne:

Na desnoj su obali Moze poduzimali Nijemci po žestokoj topovskoj pripravi ranim jutrom sa velikom silom četa napadaje na frontu od 5 km po prilici, od vrha 321 do na istoku od baterije Damloup. Po više je uzaludnih juriša uspjelo Nijemcima da zauzmu prvi red naših položaja i tvrdju Thiaumont. Močnji je njemački napadaj, koji je bio dopro do sela Fleury, bio suzbijen živahnom protunavalom naših četa. Bili su posve suzbijeni napadaji na šumu kod Vauxa, na Chapitre, Fumin i Lechenois, kao što i na bateriju Damloup.

U 11 sati u noći. Na obim je obalama Moze potrajalo kroz čitavi dan skrajno žestoko opstreljavanje iz najkrupnijih kalibara. Napadaj, što ga je neprijatelj poduzeo sinoć o 6 sati po vrlo žestokom opstreljavanju s ručnim granatama protiv naših položaja od vrha 304 do potoka Bethincourta, bio je posve suzbijen. Na desnoj smo obali mogli da opet zauzmemo popodne protunavalom najveći dio jaraka između šume Fumin i Lechenoisa, u koje je bio neprijatelj stupio prošle noći. O 5 je sati popodne postalo topničko opstreljavanje na sjevernoj fronti od jaraka kod Thiaumonta preko šume Vaux do Chopitra nečuveno žestoko. U Voevru topnički bojevi uz podnožje brijegova blizu Moze. Na ostaloj fronti prilično živahna topnička vatra, osobito u Šampanji i na brdu Tetu.

Belgija.

Paris, 22. Službeni izvještaj od 21. lipnja:

Na raznim točkama belgijske fronte topnički bojevi, osobito sjevernio od Dixmuidena. Kod Steenstraeta bojevi s ručnim granatama.

Italija.

Rim, 20. Službeni izvještaj od 18. lipnja: Suzbili smo malene neprijateljske provale na donjem kraju doline Genova, gorskih utvrda kod Duona kod rijeke Chiese i u smjeru protiv Monte Cieve u dolini Posina. Na visoravni Sette Comuni potrajao je jučer živahni boj na dijelu fronte sjeverno i sjeveroistočno od Asiaga. Jake su oluje još više otešćale naše provaljivanje. Ustrajne običajne protunavale, kojima neprijatelj kuša da suzbije naše napredovanje, bile su sve suzbijene. Na desnom su krilu alpinci oteli opet neprijatelju 200 zarobljenika. Na gornjem je djelu Boite napao neprijatelj u noći pred 19. o. mj. po više puta položaje što smo mu ih pred kratko oduzeli, ali je bio suzbijen s osjetljivim gubicima. Naši su krupni topovi opstrejavali željeznički postaju u Toblachu i cestu koja vodi u Landro (dolina Rienze). U Korniji i na Soči nešto topničke djelatnosti.

Iz trgovine pisaćih potrepština.

U ovoj se struci možda još više nego gdje drugdje opaža karakteristika sadanjeg ratnog doba: nestašica robe, koja je uz to još mnogo skuplja nego li u mirno doba, a osim toga lošije kvalitete.

Nestašica robe nastala je vanredno velikom potrošnjom u ovim artiklima, koja se nije mogla nadoknaditi sa sadanjim ograničenim radom, kakav su mnoge tvornice morale uvesti uslijed pomanjkanja radništva i surovina. Broj radništva je uslijed mnogobrojnih stavnja već spao na četvrtinu i manje, a surovine koje se upravo u ovoj struci u velikom dijelu dobavljaju iz inozemstva, ili se uopće ne mogu dobiti, ili su pako vanredno skupe.

Time smo došli do skupoće, na koju se tuže koli mušterije, toli i trgovci. Mušterije za to, što moraju robu sada dvo- i trostruko skupije plaćati nego li prije, a trgovci opet, što moraju slušati od mušterija posve neopravdane prigovore radi skupoće, kojoj oni nisu posve ništa krivi, pošto i oni moraju robu skuplje plaćati nego li u normalna vremena.

Što se tiče loše kvalitete, to ista ima svoj uzrok u tome, što kraj velike nestašice robe tvornice i veletrčci šalju svojim komitentima robu, koja u prijašnja vremena nije imala prodje, te im je godine i godine ležala bez uporabe na skladištu. Kad nisu u stanju komitentu poslati robu kakovu je on naručio, onda mu pošalju u zamjenu ovakovu lošiju robu, a trgovac mora u današnje vrijeme biti sretan, da uopće do robe dodje.

Velike su neprilike sa papirom, od kojega se mogu sada većinom dobiti samo najobičnije vrsti uz dosta visoke cijene. Mnoge tvornice papira zabavljene su sada proizvodnjom celuloze za vojsku, sa fabrikacijom rotacionog papira za novine i papirnatih tkanina te ne mogu više posvećivati tolike pažnje raznim vrstama pisaćeg i risaćeg papira. Proizvadjaju se samo one vrste koje nalaze brzu prodju te nema više velikog izbora.

Poteškoće su nadalje i kod nabave pisaćih pera, koja su se do sada najvećim dijelom dobavljala iz Birminghama i Londona, te su se i pera tvrtke Kuhn & Co. u Beču prije proizvadjala u Engleskoj. Taj uvoz je naravno sada prestao, postojeće zalihe su svakim danom manje, a kad bismo pera naručivali preko neutralnog inozemstva, došla bi ista vanredno skupo. Pošto je sada većina engleskih tvornica pera zabavljena fabrikacijom municije, to se čak i neutralci obračaju gleće pera na nas, pak ima izgleda, da bi se u tom pogledu mogla razviti jedna nova industrija kod nas. Trebali bi samo i mi sami predpažljiti u tom pogledu, pa i poslije rata ne naručivati više pera iz Engleske.

Olovaka dobiva se takodjer samo u ograničenoj mjeri, naročito od boljih vrsti, te trgovac koji od tvornice naruči nekoliko grosova, dobije od iste pošiljku sa samo toliko tuceta, koliko je grosova bio naručio.

Litra crnila stajala je prije K 1.60 a sada stoji K 3.30; naravno je stoga, da i u maloprodaji cijena nije mogla ostati ista, nego bočica, koja je nekada stajala 20 filira, stoji sada 36 filira.

Otkada su zalihe gume rekviriranе za vojne svrhe, opaža se takodjer velika nestašica guma za radiranje, te su i cijene veoma znatno poskočile. Osim toga je i izbor znatno ograničen, te se mogu dobiti samo one vrsti, koje su već otprije na zalihi.

Isto je tako znatno u cijeni poskočio i pečatni vosak, a osim toga moraju trgovci, ako se veća količina naruči, čekati na robu dva do tri mjeseca, dok ju dobiju.

Arapska guma, glede koje smo sasvim upućeni na uvoz, te sindeticon, poskupili su takodjer za 100 posto po prilici.

Tako dugo dok traje rat, te nije moguća izmjena dobara izmedju pojedinih dijelova svijeta, te dok ne nastupe u fabrikaciji opet sasvim normalne prilike, tako dugo nema izgleda, da bi se stanje ove grane trgovine moglo poboljšati, već naprotiv moramo biti pripravni i na daljnje povišice cijena.

H. H.

Domaće Vijesti.

Glazba. Mornarička glazba svirat će danas na trgu Tegetthoff slijedeće komade: 1. F. Jaksch: „Eljen a Magyar“, koračnica; 2. F. Schubert: „Na moru“, pjesma; 3. J. Strauss: „Seoske lastavice“, valčik; 4. J. Fuček: Austro-ugarski potpourri. 5. J. Strauss: „Veseli savjet“, polka; 6. F. Scharoch: Dormus-koračnica. — Početak u 6 sati poslije podne.

Promocija. Dne 24. lipnja bio je promoviran u Pragu naš zemljak, Vrbničanin, Niko Slavko Matanić na čast doktora prava. Čestitamo od srca njegovu gosp. ocu, jednome od prvih naših učitelja u Istri, kao mladom doktoru, koji je bio uvijek odličan djak naše hrvatske gimnazije u Pazinu.

Objava. Upozoruje se općinstvo, da uslijed prometnih poteškoća kad i kada nastaju prekinuća i zakašnjenja u otpremanju pismovne pošte i novina za Grčku.

Objava. Promet uzorcima robe obustavljen je za slijedeće urede vojne pošte: 12, 19, 19-II, 25. 30, 31, 52, 57, 67, 111, 128, 130, 137, 142, 160, 251, 254, 313, 501 i 506.

Narodni blagdani. Na izmaku je treća godina, što hrvatski narod ne slavi svoj narodni blagdan. Uzrok su tome sudbonosni dogodjaji, što su do temelja potresli starim i novim svijetom, osobito našim zemljama. U krvavo kolo uhvatila se i Italija, stara naša neprijateljica. Ona je odavno bacila oko na ove lijepe zemlje na

Svakovrstne pisarničke potrepštine za urede, trgovce i privatnike dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Puli.

Jadranu i javno i potajno snovala, kako da nam ih otme. Mi smo to znali i sva ova naša velika borba u Istri bila je ako i neizravno — borba protiv Italije i njezinih aspiracija. Najoštriju i najočitiju borbu vodila je protiv nje Družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Talijansko društvo „Lega Nazionale“ podupirali su Talijani iz Italije bilo preko svojih agenata bilo preko društva Dante Allighieri. Talijani su u ovom svojem podmuklom radu nailazili na potporu i ondje gdje bi bili morali po zdravom shvačanju stvari naići samo na najžešći otpor. Naši ljudi u Istri, naročito naša Družba, nailazili su pak s te strane na najveće zaprijeke. A danas?

Danas je „Lega Nazionale“ pomaknuta na stranu, ona je izvan boja, ali je njezino mnogogodišnje djelovanje ostavilo u našem narodu u Istri dosta korova, koji treba iščupati. To je zadatak naše Družbe; ona je, hvala dobrom srcu hrvatskoga naroda, kod svega ovoga strašnoga orkana ostala čila i zdrava vršeći svoje lijepo i dobro poslanstvo na Kvarneru i onamo na najzapadnijim točkama naše ugrožene Istre.

Medjutim jedno od najglavnijih vrela naše Družbe bilo je pred više godina naš Narodni blagdan. Do njega — do 5. srpnja, talijansko nas još samo nekoliko dana. Družbino ravnateljstvo podsjeća već danas na to naš hrvatski narod i moli sve prijatelje naše Istre, da se što izdašnijim darom tom prilikom sjete naše Družbe, našeg milog, na žalost i već suviše proriredjelog hrvatskog pomladka u Istri.

Iz Hrvatske.

Hrvatski sabor. (Svršetak sjednice od dne 21. o. mj.) Iza interpelacija zast. Radića, prekinuta je sjednica u 3 sata poslije podne, dok je nastavak bio zakazan za 5 sati poslije podne.

Popodnevnoj sjednici predsjeda prvi podpredsjednik dr. Pero Magdić. Od vlade su prisutni ban i sva četiri odjelna predstojnika. — Podijeljena je riječ zast. Vučetića (stranka prava). Govori protiv indemniteta, protiv cenzure, protiv banovih putovanja, protiv zabrane oružja u Lici i protiv dualizma. Veli, da živimo u ozbiljno vrijeme, pa da je nužno pogledati svakom pitanju do u dno. Ističe, da je opoziciju poslalo u sabor 60.000 izbornika, dok većinu 50.000. Poslije rata, veli, mora biti drugo stanje, nego li je sada. Napada većinu i veli, da je dr. Hinković u antantinim krugovima. (Upadaju mu u riječ zast. Vilder i Vučetić). Predsjednik opominje više puta govornika, da se drži predmeta, dok mu konačno oduzima riječ. — Riječ uzima zast. Zagorac (izvan stranaka). I on je protiv indemniteta. Naglasuje, da je dualizam neodrživ, te navješta velike borbe protiv nagodbe, koje su na vidiku. Govori o junačtvima Hrvata i o njihovoj vjernosti prema kruni. Osvrće se na banov govor u Osijeku, u kojemu je istaknuo, da čeka Hrvate za njihova junačtva sretnija budućnost. Ne pojmi zašto se onda još uvijek govori samo o Madžarima i Nijemcima, kojih je zajedno u monarhiji samo 42 po sto, dok je Hrvata, Slovenaca i Srba 18 po sto, dakle koliko i Madžara, pa ipak nemaju svoje jugo-slavensko ministarstvo. Naglasuje, da monarhija mora urediti jugo-slavensko pitanje. Ističe položaj hrvatskog sabora, pa mu se čini, da nije to danas nikakova osobita stečevina. Spominje Finsku, koja ima svoje samostalno zakonodavstvo, svoju državnu banku, ingerenciju u vanjskoj politici i t. d. — Zast. Prebeg kritikuje referentove izvode o indemnitetu, te govori protiv indemniteta. Obara se na hrvatsko-srpsku koaliciju, jer da su s njome porasle srpske organizacije, da je sudjelovala sastancima u Beogradu i t. d. Predbacuje dr. Vilderu, da je dao 10 dinara „Narodnoj obrani“. Tvrdi, da su Vidovdanskoj proslavi sudjelovali vodje koalicije. Čita listinu darovatelja „Narodne Obrane“, pa dolazi i do imena zast. Dušana Popovića. Dr. Popović mu dobacuje, da je to zgoljna laž. Dolazi do burnih scena. Predsjednik oduzima dr. Prebegu riječ, jer da se ne drži predmeta.

Dr. Dušan Popović na osobnu primjetbu ističe, da je dr. Prebegu bila glavna svrha klevetanje, dok mu je indemnitet posvema sekundarna stvar. Tim je ljudima glavno — veli nadalje — pisati prijave i denuncijacije, a dok je tako, bit će naš ustav uvijek u opasnosti. Prelazi na indemnitet, te veli da se svi narodi nalaze jednako u obrani prijestolja. Madžari moraju popustiti u svojoj dojakošnjoj politici, ako žele, da se riješi jugoslavenski problem. U uvjerenju, da će ban doprinijeti korektnim odnošajima medju Ugarskom i Hrvatskom, votira mu indemnitet. — Zast. Vilder izjavlja u osobnoj stvari, da je dao onih 10 dinara, o kojima govori dr. Prebeg, god. 1910. na novinarskom kongresu u Beogradu za sobu, a pošto odbor nije htio, da si sam sobu plati, predao je to za dobrotvorne svrhe, pa nije kriv što je novac išao u blagajnu „Narodne Obrane“. — Zast. Radić u osobnoj primjetbi kaže, da je istina, da mu je ban rekao, da nema ništa zajedničkoga s koalicijom. — Ban na osobnu primjetbu kaže, da on toga nije rekao, već je samo izjavio, da prepušta tehničko vodstvo sabora sasvim koaliciji. — Sjednica je zaključena u 11 i tri četvrt u noći.

Iz Trsta.

Zaplijenjen imetak. C. kr. zemaljsko sudište u Trstu (Voloskom) odredilo je, da trščanski okružni sud izvrši zapljenu svega imetka, koji pripada Marijanu Bez, od 21 god. i Karlu Ogrinu, od 20 god., obojica iz Trsta, pošto je dokazano da su namjerice pobjegli neprijatelju.

Iz Kranjske.

Grozno samoubojstvo. „Slovenec“ javlja: Gostioničarka u Obeljsku, gospodja S., skončala je na užasan način svoj život. Ona si je sama čitavo odijelo polila kamenim uljem (petrouljem), a onda se zapalila. Njezina lješina, otkrivena tek sutradan, nadjena je u užasnom stanju.

Ljubljana u znak zahvalnosti braniteljima države. Na posljednjoj skupštini općinskog vijeća u Ljubljani prihvaćen je jednoglasno zaključak, da se nekoliko ulica, trgova i šetališta u Ljubljani okrsti u vječni spomen junaka na Soči. Poznajprije uzet će se u obzir imena: „Dalmatinska ulica“, Turudijeva ulica“ i „Doberdobski trg“. Time želi Ljubljana na vidljivi način izraziti vječnu zahvalnost junacima i žrtvama na Soči za obranu države i same Ljubljane.

Razne Vijesti.

Njemačko mnienje o ruskoj ofenzivi. „Kreuzzeitung“ oprovrgava vrdjenje novinstva sila sporazuma, da ruska ofenziva znači značajan obrta u ratu i da je početak poraza središnjih vlasti. Hladna i mirna ocjena ruskih gubitaka izdaje svotu od skoro 300.000 ljudi. Ako se na napadnutoj fronti 350 kilometara uračuna broj skupljenih ruskih četa na milijun i po ljudi, to znači da su Rusi do sada već izgubili jednu petinu svoje vojske. Isto tako kao gubitak u ljudstvu, veliki je trošak i u municiji. Takvo trošenje topničkog materijala dovest će neminovno do iscrpljenja municije.

Grčkoj prijeti glad. Prema izjavi talijanskog lista „Secolo“ bilo bi u Ateni živeža samo još za desetak dana, dok po drugim vijestima za mjesec dana.

Ruska pomorska stanica na Koly. Ovih je dana dovršena ruska pomorska stanica na poluotoku Koly, oko koje se je već više godina radilo. Otvorom te luke bit će Rusija u direktnoj svezi sa Engleskom i Francuskom preko mora, dok su dojakošnje veze bile vrlo teške. Rusi pripisuju toj stečevini vrlo veliku važnost. U luci su jur smješteni lakši krstaši i flotilja razaača za obranu otvorene obale.

Brzojavni promet u Srbiji i Crnoj Gori. Na zaposjednutom području Srbije nalazeći se vojnopoštanski i brzojavni uredi, i to: u Aranđjelovcu, Beogradu, Čačku, Gor. Milanovcu, Kragujevcu, Kraljevu, Kruševcu, Lajkovcu, Mitrovici, Novompazaru, Obrenovcu, Palanci, Prijepolju, Šapcu, Sjenici, Smederevu, Užicama i Valjevu, nadalje u Crnojgori i to: na Cetinju, u Starom Baru, Nikšiću, Podgorici, Kolašinu, Plevlju i Peji, uvučeni su, kako javlja trgovačko-obrtnička komora zagrebačka, i u brzojavni promet. Sa rečenim mjestima mogu se mijenjati ne samo državne i službene, nego i privatne brzojavke. Potonje se smiju sastavljati samo na njemačkom, magjarskom i hrvatskom jeziku, te potpadaju vojničkoj cenzuri. Može se zahtijevati opoziv brzojavki, žurno rukovanje, plačeni odgovor, sravnjivanje, više naslova, potvrda primitka, nadoslanje, otpremanje poštom i namira. Glede pristojba kao i u drugom pogledu, vrijede tuzemni propisi.

Jules Hedeman pao pred Verdenom. Poznati francuski novinar Jules Hedeman pao u jednom od posljednjih bojeva pred Verdenom 47. godini. U inozemstvu biolje poznat kao urednik pariškog „Matina“ za odio vanjske politike.

Krivotvorene krune. U zadnje vrijeme kolaju i opeta krivotvorene krune, pa stoga upozorujemo naše ljude, da dobro pripaze kod primanja novca. Krivotvorenu krunu lako je prepoznati, jer je to grubi krivotvor ugarskoga kova od god. 1915. Kruna nema natpisa na rubu, a prepoznaje se i po boji.

Svršetak rata biti će do pet ili šest mjeseci. „Nation“ piše prema izjavi dobrih poznavaoca prilika, koji su u vojničke odnošaje upućeni, da je mir blizu. Nije teško prorokovati, vele oni, da rat ne može trajati više od pet do šest mjeseci.

Ne poznaju rusko-rumunjske granice. Odnosno na znani nam nenadani prijelaz ruskih četa preko rumunjske granice, javljaju iz glavnog stana ratne štampe, da se je zapovjednik ruskih četa, koji je prešao na rumunjsko zemljište u nakani, da napadne austro-ugarsku vojsku s boka južno od Pruta, ispričao, da je granica između Rusije i Rumunjske na onom mjestu netačna i da se teško raspoznaje. U rumunjskim vojnim krugovima smiju se ovoj ispriki, jer na onom mjestu pravi granicu rijeka Prut, koja je dosta široka, a jasno i tačno pokazuje granicu.

Nunciji i internunciji. U posljednjem svesku „Acta Apostolicae Sedis“ objelodanjen je dekret državnog tajništva, koji odredjuje, da će se odsele unaprijed svi diplomatski zastupnici Vatikana nazivati „nuncijima“ ili „internuncijima“, dok se naslove delegata ima dati samo onim zastupnicima, koji nisu ovjerovljeni kod nijedne vlade. Ukidaju se sasvim naslovi „delegat i vanredni poslanik“.

Pismo lorda Kitchenera na dražbi. U Londonu prodaju na javnoj dražbi jedno pismo lorda Kitchenera, datirano 10. svibnja 1915, kojim traži 300.000 dobrovoljaca. Natjecatelji su jur podigli svotu sa 1000 guineja, ali cijena još uvijek raste.

Potres u Italiji. Dne 16. o. m. osjetili su uz istočnu talijansku obalu jaki potres. Znatnijih šteta bilo je u gradovima: Ravena, Rimini, Cattolica i u Jakinu.

Vojska kneževine Monaco. U kolu centralnih država nalazi se i kneževina Monaco, pa je knez Albert od Monaka mobilizirao svoju vojsku, koja broji — 500 momaka. Polovinu vojske ostavio je kod kuće, da „čuva granice“, dok je drugu polovicu poslao na ratište. Sva ta vojska sastavlja dvije topničke baterije. Pješačta nema. „Šev glavnog stožera“ po časti je pukovnik, a po diplomatskom položaju „ministar rata“. Njegov je zamjenik kapetan Dessart, inače zakupnik poznatog „Hotel du Parc“ u Monte Carlu, a prije toga bio je ravnatelj nekog svratišta u Berlinu. „Glavni vojni stan“ te vojske nalazi se u villi nedaleko od Reimsa, gdje redovno boravi i gospodin Tomaselli, ministar financija, bogoštovlja, pravosuđja, prometa i poljodjelstva, dakle „ministar za sve“, a uz to kapetan jedne od onih baterija. Budući da knez od Monaka ne boravi na ratištu, o ratnim ga dogadjajima izvješćuje „predsjednik brzojava“ Martin, po gradjanskom zvanju knežev — kuhar! Nedavno je u antantinom ratnom vijeću došlo izmedju Joffre-a i šefa stožera vojske od Monaca do spora. Vojska od Monaka imala je „smolu“, da su joj Nijemci uništili obje baterije. Francuski je stožer predlagao, da se vojska od Monaka pošalje kao pješaštvo u strelačke jarke, no to nije prihvatio šef stožera te vojske, već je zahtijevao nove topove, ali istog tipa kao što su bili oni uništeni. Bilo je i drugih oprjeka, što je Joffrea silno razljutilo, pa je viknuo, da će cijelu vojsku od Monaka strpati na automobil i poslati kući“ . . . . Libreto za operetu je potpun, samo još treba naći skladatelja!

„Hrvatski List“ može se kupiti već u 6 i pol sati ujutro u našoj prodavaonici Via Sissano broj 3 (Uprava „Il Gazzettino di Pola“), gdje se prodaje također Polaer „Tagblatt“.

KINO
Crvenog križa
ULICA SERGIJA BROJ 34.
Danas novi raspored!
Mrlja na časti.
Drama iz života u tri dijela.
Neprekidne predstave.
Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.
ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.
Uči se može kod svake slike.

TVRTKA
J. PARČINA
Ul. Scorzeria 4. TRST Ul. Scorzeria 4.
nudi na prodaju u velikoj količini
MODRE GALICE
domaći proizvod snažno 95%
kao takodjer i
Gume za navrtanje „Crissin“
Prodaje takodjer i
Malinovac (Frambois)
za koji se traže zastupnici uz veliku proviziju za Pulu i okolicu.
51 !!! Zajamčena vrsnoća robe !!!

Uzimlje u strukovno čišćenje odijela gospode i gospodja, odore, zastore i t. d. kao i mašćenje odijela svake vrsti i odora u bojama po želji
Franjo Haas i sin - Beč.
58 (Poslovnica Via Abbazia — Pula.)

Svakovrstno
rabljeno pokućtvo
kupuje
Filip Barbalić
trgovac pokućtva
ul. Sissano 14. PULA ul. Sissano 14.

Bunde, dlakave kožnate predmete, boa i t. d., prima na čišćenje i u osiguranu pohranu - - protiv grizinica (gamadi) - -
Franjo Haas i sin - Beč
:: (Poslovnica Via Abbazia — Pula.) ::
59

Rijedak junak.

(Iz dnevnika jednog srpskog ratnog invalida.)

Georgi Popov vele da mu je bilo ime, iz varošice Pirdopa, tamo iza Sofije, možda i nije tako. Nijesam još mogao tačno utvrditi, svakako je bio vodni potporučnik mitraljeskog odjeljenja 16. bugarskog pješačkog puka, a što je još izvjesnije, pao je kao junak. U ovome vremenu, koje zbilja nije oskudno u junaštvu, on nam je dao svjetso primjer, kako valja umrijeti za domovinu.

Polako se spuštao mrak na krvlju orošenu kupu Golemog Vrha. Oh, ti suri kameni divu, koliko si mlade krvi već koštao i koliko češ još tražiti. Prije dva dana bili smo te već jednom ispustili iz šaka, pa te ponovno zauzesmo na juriš. Tada poginu medju ostalima mladi, bujni Ružić, simpatični, željni života maturant. Hoćeš li sutra u ovo doba biti još u našim rukama, i opet te pitam, koliko češ nam zato tražiti novih mladih života, ti hladni, rovovima ispresijecani Molohu?

Bijah postavio stražarski niz, da bih održao vezu sa batalijunom, koji je držao glavni položaj. Daleko jedan od drugoga ležahu sada u kiši, boreći se odmah u početku sa umorom. A čeka ih cijela, strahovita noć, takvoj smjeni nema ni pomisli. Da, nije to tako prijatno, sa mrtvom stražom od trideset i četiri čovjeka osiguravati front od nekoliko stotina metara. Naredba: Bugari su u neposrednoj blizini, najviše dvjestapedeset metara udaljeni, napad se očekuje najdocnije sutra u jutru; motriti najsavjesnije, čim što šušne — „pali!“

Kad se vratih sa prvog obilaženja stražarskog niza u rovčić, gdje me je očekivalo ono nekoliko ljudi, preostalo za ordonanse i drugo, Bugari već nisu nikako ni krili, da su se ugnjezdili nedaleko od nas. Isprva nam je samo jači šum ašova i pijuka nagovještao nelagodnu blizinu neprijatelju. Ali postepeno postadoše sve komotniji, dok najzad ne raspališe njihovu ratnu pjesmu iz 1913. godine:

„Lesno šte mina tova Ovče pole,
„Plno se Srbite
„Lesno šte mina tova Sultan-tepe
„Silno ukrepeno
„Lesno šte mina taja rjeka Vardar
„M'tina i krvava . . .“

Jedan mlad regrut htjede odmah da im odgovori po zasluzi, ali ja mu ne dadoh iz razumljivih razloga.

— „Njeka ih, dijete, neka pjevaju“, veli jedan stari rezervista, „trinajste godine im zaprižismo čorbu na njihovom Ovčjem Polju, a, ako Bog da, dobiće i sad svoje!“

Sve gušća i gušća magla. I „komšijama“ ubrzo prodje volja za pjevanjem; i njima mora da nije baš sve „potaman“.

Čudna mu je to stvar, u ovoj pustinji pri takvom „andjeoskom“ vremenu obilaziti cijelu noć svoj stražarski niz. Teškom mukom, poslije mnogog tumaranja, spoticaja, pipanja i sasvim laganog žviždanja pronadje čovjek jednog po jednog stražara u polu ukočenog i skroz prokislog, kako grčevito steže pušku u desnici i kako je nepomično upro oči ka neprijatelju; pa kad ostaviš jednog i izgubiš se u gustoj magli, sve se pitaš, hoćeš li naći idućeg stražara još u životu. Pa onda najzad opet istim putem natrag, opet tumarajući uz spoticanje i prigušenu psovku, do rovčića, da se malko pridrijema, pa onda ponovo podje na neprijatnu šetnju. O, da, grozne noći na „Golemom Vrhu“.

No i najduža i najstrašnija noć mora imati kraja. Magla postaje sve redja, te najzad sunce nekako plašljivo i ustručavajući se obasje svojim prvim blijedim zracima pusti, hladnom kišicom orošeni kamenjar.

Sa svanućem povučem svoj stražarski niz i skupljam ljude u mali rovčić na desnom podnožju „Golemog Vrha“. Tek postepeno dolaze ljudi k sebi, kao da su poslije strašne urvine tek iskopani iz snijega. Poslije dugog oklijevanja, ovdjeđi da od napada još nema ništa, dopuštam ljudima, da u najdubljem kutu rova načine malo, dosta zaklonjenu vatricu, te da skuhaju nešto čaja.

Ali mali oblačići dima, koji se uprkos svoj obazrivosti s vremena na vrijeme pojavljuju iz našeg rova i odviše su primamljivi za neprijateljsko osmatrača; oko osam časova u jutro zagrmi iznenada top i prvi željezni pozdrav zasvira kroz vazduh.

„Čestitam“, veli mi moj „posilni“, „počašćuju vašu mrtvu stražu naročito za nju spremljenom artilerijskom vatrom!“

„Boga mi, hvala na toj časti, ali volio bih sto puta, da su me ostavili još neko vrijeme na miru, dok se bar toliko koliko ne razkravim“, odgovorim ja.

No ipak ni najmanje ne izgleda, da je naš čaj bio uzrok artiljerijskoj vatri; to je najviše bio slučajni povod, da se koji minut ranije otvorio, no što je bilo predvidjeno. Jer sad evo već se raspršavaju šrapnel za šrapnelom nad glavnim položajem na „Golemom Vrhu“. Sad još malo, pa će „bratko“ da krene na pješačku napad.

„Na puškarnice, tovari spremu!“

Eno već se kao njeka sura zmija vijuga preko kamenjara — bugarski prvi borbeni red. Otvaram paljbu. Žurno, sa nervoznim smijehom gadjaju mladi regruti, smotreno, dobro nišaneći, sa zapaljenom cigaretom u ustima biju stari jedrenski veterani. I „bratko“ ne ostaje dužan. Kuršum samo svira oko naših ušiju. Ono čudno svakom ratniku poznato metalično fijukanje, a po katkad kao bolni jauk zrna, koja tskaču od kamena i prevrću se u vazduhu. Na treštanje naših ruskih „vintovki“ odgovara podmuklo „kla-bok“ bugarskih manliherki. Eno gdje juri ordonans od komandira čete. (Svršit će se.)

Uništavajte muhe da se ne umnožavaju.
Lijepenke za uništavanje muha dobivaju se kod Jos. Krmpotić u Puli.